

FJÁRMÁLAEFTIRLITID
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Umræðuskjal

nr. 9/2011

Drög að leiðbeinandi tilmælum um stöðu og verksvið regluvörslu
fjármálafyrirtækja

Öllum er gefinn kostur á að koma á framfæri umsögn vegna umræðuskjalsins eigi síðar en
föstudaginn 28. október nk. Skjalið er einnig birt á vefsíðu Fjármálaeftirlitsins www.fme.is

Gefin út samkvæmt 2. mgr. 8 gr. laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi

5. október 2011

Efnisyfirlit

1.	Almennt	2
2.	Staða regluvörslu og regluvarða	3
2.1	Sjálfstæði regluvörslu	3
2.2	Regluvörður	5
2.3	Aðgangur regluvörslu að upplýsingum	6
2.4	Vald og úrræði regluvörslu	7
2.5	Skýrslur regluvörslu til yfirstjórnar og ábyrgð hennar	7
3.	Verksvið regluvörslu fjármálafyrirtækis	8
3.1	Eftirlit regluvarðar	9
3.1.1	<i>Stefnur og ferlar fjármálafyrirtækis v/verðbréfavíðskipta</i>	9
3.1.2	<i>Flokkun viðskiptavina og mat á hæfi viðskiptavinar og tilhlýðileika fjármálaþjónustu</i>	10
3.1.3	<i>Upplýsingar til viðskiptavina</i>	12
3.1.4	<i>Framkvæmd fyrirmæla og besta framkvæmd viðskipta</i>	12
3.1.5	<i>Hagsmunaárekstrar</i>	13
3.1.6	<i>Eigin viðskipti starfsmanna fjármálafyrirtækis</i>	14
3.1.7	<i>Afurðir</i>	15
3.1.8	<i>Meðferð kvartana</i>	15
3.1.9	<i>Opinber fjárfestingarráðgjöf</i>	15
3.2	Fræðsla, ráðgjöf og aðstoð regluvörslu	16
3.3	Markaðssvik	16
3.4	Viðbótar starfsskyldur regluvarðar	17

1. Almennt

Fjármálaeftirlitið gefur nú út drög að leiðbeinandi tilmælum um stöðu og verksvið regluvörslu fjármálafyrirtækja á grundvelli 2. mgr. 8. gr. laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármála-starfsemi.

Við gerð tilmælanna var stuðst við þær meginreglur og markmið sem sett hafa verið fram m.a. af International Organization of Securities Commissions (IOSCO) og Basel Committee on Banking Supervision. Einnig var skoðuð framkvæmd annarra ríkja og reynsla þeirra.

Fjármálafyrirtæki skulu rekin á heilbrigðan og eðlilegan hátt með hagsmuni viðskiptavina, hluthafa, stofnfjáreiganda og alls þjóðarbúsins að leiðarljósi, sbr. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Til að ná framangreindu markmiði skiptir máli að fjármálafyrirtæki uppfylli skyldur sínar samkvæmt lögum og reglum og starfi í samræmi við heilbrigða og eðlilega viðskiptahætti. Yfirstjórnendur¹ fjármálafyrirtækis ættu að stuðla að því að starfsmenn þess geti tekist á við störf sín af heilindum, heiðarleika og af fagmennsku sem og að starfshættir fyrirtækis séu í samræmi við heilbrigða og eðlilega viðskiptahætti. Fjármálaeftirlitið mælist til þess að stjórnendur sýni gott fordæmi í þeim efnum og sjái til þess að slík viðskiptamenning sé ríkjandi innan fjármálafyrirtækja.

Það er hagur fjármálamarkaðarins, fjármálafyrirtækja, hluthafa, stjórnarmanna, starfsmanna fjármálafyrirtækja sem og allra fjárfesta að starfsemi regluvörslu sé skilvirk, enda stuðlar það að því að fyrirtæki starfi í samræmi við lög og reglur sem og stundi eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti. Allir starfsmenn og stjórnendur fjármálafyrirtækja þurfa að huga að þeirri áhættu sem t.a.m. viðurlagabeiting opinberra aðila, fjárhagslegt tjón eða rýrt orðspor getur haft fyrir fjármálafyrirtæki sé ekki farið að þeim lögum, reglum og innri viðmiðunum er gilda um starfsemi fjármálafyrirtækja sem og áhrif þess á fjárfestavernd viðskiptavina fyrirtækja (e. *compliance risk*). Í tengslum við framangreinda áhættu vill Fjármálaeftirlitið benda á að fjármálafyrirtæki skal hafa yfir að ráða tryggu eftirlitskerfi með áhættu í tengslum við alla starfsemi sína, skv. 17. gr. laga um fjármálafyrirtæki.

Í þessum leiðbeinandi tilmælum verður fjallað annars vegar um stöðu regluvörslu fjármálafyrirtækja og hins vegar verður fjallað um verksvið hennar. Um er að ræða leiðbeiningar um þær lágmarkskröfur er Fjármálaeftirlitið telur að lög og reglur geri varðandi stöðu og verksvið regluvörslu fjármálafyrirtækja sem og leiðbeiningar frá Fjármálaeftirlitinu um það hvernig það telur að aðilar skuli fara að þeim, en ekki er um tæmandi skýringar að ræða.

Um stöðu og verksvið regluvörslu fjármálafyrirtækja er fyrst og fremst fjallað í 6. gr. reglugerðar nr. 995/2007 um fjárfestavernd og viðskiptahætti fjármálafyrirtækja, sem sett er með stoð í lögum nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti (vvl.).

6. gr.

Regluvarsla.

Fjármálafyrirtæki skal koma á og viðhalda viðeigandi stefnu og ferlum sem gerðir eru til að greina hvers konar hættu á misbrestum hjá fyrirtækinu á því að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti og koma á fót ferlum til þess að lágmarka slíka hættu og gera Fjármálaeftirlitinu kleift að beita valdi sínu á skilvirkan hátt samkvæmt þessari reglugerð.

¹ Samkvæmt 12. tl. 2. gr. reglugerðar nr. 995/2007 um fjárfestavernd og viðskiptahætti fjármálafyrirtækja teljast til yfirstjórnenda fjármálafyrirtækis stjórnarmenn, forstjóri og framkvæmdastjórn. Með því er átt við þá sem fara með stjórn fjármálafyrirtækisins, annars vegar stjórnarmenn þess og hins vegar þann/þá aðila sem annast daglegan rekstur félagsins, þ.e. framkvæmdastjóri.

Ráðstafanir sem fjármálafyrirtæki beitir til að uppfylla framangreindar kröfur um regluvörslu skulu taka mið af eðli og umfangi starfsemi fyrirtækisins.

Fjármálafyrirtæki skal koma á og viðhalda skilvirkri regluvörslu sem er óháð öðrum þáttum í starfsemi fyrirtækisins og hefur eftirfarandi hlutverki að gegna:

- a) að fylgjast með og meta reglulega hæfi og skilvirkni ráðstafana skv. 1. mgr. og aðgerða sem gripið er til, til að bæta úr misbrestum fyrirtækisins við að uppfylla skyldur sínar,
- b) að veita starfsmönnum fjármálafyrirtækis, sem eru ábyrgir fyrir framkvæmd verðbréfavíðskipta, nauðsynlega fræðslu, ráðgjöf og aðstoð til að þeir geti uppfyllt skyldur fyrirtækisins samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti.

Fjármálafyrirtæki skal tryggja að eftirfarandi skilyrði um regluvörslu séu uppfyllt:

- a) þeir aðilar sem fara með regluvörslu verða að hafa nauðsynlegt vald, úrræði og sérfræðiþekkingu og aðgang að öllum upplýsingum sem skipta máli,
- b) tilnefna skal regluvörð sem ber ábyrgð á regluvörslu og allri skýrslugjöf til yfirstjórnar sem krafist er skv. 3. mgr. 5. gr.,
- c) starfsmenn fjármálafyrirtækis sem starfa við regluvörslu skulu ekki taka þátt í að inna af hendi þjónustu eða sinna starfsemi sem þeir hafa eftirlit með,
- d) sú aðferð sem beitt er við ákvörðun þóknunar starfsmanna fjármálafyrirtækis, sem starfa við regluvörslu, skal ekki vera líkleg til að hafa áhrif á hlutlægni þeirra.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. er fjármálafyrirtæki ekki skylt að uppfylla c- eða d-lið ef það getur sýnt fram á að kröfur þessar séu of þungbærar miðað við umfang og eðli starfsemi fyrirtækisins og að regluvarsla sé að öðru leyti fullnægjandi.

Efni tilmælanna hefur gildi fyrir fjármálafyrirtæki sem hafa heimild til verðbréfavíðskipta og markast það af starfsleyfi hvers fjármálafyrirtækis að hvaða leyti efni þessara tilmæla hefur gildi fyrir hvert þeirra.

2. Staða regluvörslu og regluvarða

2.1 Sjálfstæði regluvörslu

Fjármálafyrirtæki skal koma á og viðhalda skilvirkri regluvörslu sem er óháð öðrum þáttum í starfsemi fyrirtækisins. Slíkt sjálfstæði er grundvöllur að skilvirkri regluvörslu og skal staða og allt starf regluvörslu mótast af því. Regluvarsla er hluti af skipulagi fjármálafyrirtækis og þáttur í eftirlitskerfi þess. Til að tryggja sjálfstæði regluvörslu er mikilvægt að hún starfi óháð öðrum starfseiningum fjármálafyrirtækis.

Regluvörslueining skal ekki heyra undir yfirmann annarrar starfseiningar innan fjármálafyrirtækis og skal hún vera sýnileg og óháð öðrum einingum í skipuriti. Í slíku sjálfstæði felst einnig að regluvarsla sé fjárhagslega óháð öðrum einingum fjármálafyrirtækis og skal regluvarsla hafa yfir að ráða nægilegu fjármagni til að geta sinnt starfi sínu á tilhlýðilegan hátt. Þegar til fjárhagsáætlunar kemur ár hvert mælist Fjármálaeftirlitið til þess að regluvörður fá tækifæri til að gefa álit sitt á drögum að henni er varðar regluvörslu áður en til ákvörðunar kemur, hvort sem um sérgreinda áætlun er að ræða fyrir regluvörslueiningu eða vegna tiltekins fjármagns vegna kostnaðar sem ætlaður er einingunni. Rétt er að kynna regluverði og eftirlitsaðila regluvarðar innan fjármálafyrirtækis meiriháttar samdrátt er varðar regluvörslueininguna og ástæður þess rökstuddar. Regluvörður skal greina frá áhrifum slíks samdráttar í næstu skýrslu til yfirstjórnar, sem fjallað er um í kafla 2.5.

Í sjálfstæði regluvörslu felst jafnframt að starfsmenn regluvörslu starfi sjálfstætt innan fjármálafyrirtækis og hafi ekki áhyggjur af stöðu sinni innan fyrirtækis. Starfsmenn regluvörslu ættu t.a.m. geta kynnt niðurstöður sínar viðeigandi aðilum innan fyrirtækis án þess að það hafi neikvæð áhrif á stöðu þeirra.

Í þeim tilvikum sem fjármálafyrirtæki getur ekki komið á og viðhaldið skilvirkri regluvörslu sem tryggt er að sé óháð öðrum þáttum í starfsemi fyrirtækisins skal heimilt að útvista regluvörslu til utanaðkomandi aðila með sérfræðipokningu á málaflokknum, ef öllum skilyrðum um regluvörslu er fullnægt. Hafi fjármálafyrirtæki réttilega útvistað verkefnum er falla undir eftirlit regluvarðar til 3ja aðila fer regluvörður með eftirlit í samræmi við útvistunina, en um slíkt skal kveðið á um í samningi aðila.

Stjórn fjármálafyrirtækis skal sjá til þess að aðgangur utanaðkomandi regluvarðar að upplýsingum sé tryggður sem og vald hans og úrræði.

Stjórn fjármálafyrirtækis skal gera skriflegan samning við viðkomandi sem jafngildir erindisbréfi regluvarðar innan fjármálafyrirtækis og skal fara um samninginn líkt og erindisbréfið (um erindisbréf er fjallað í kafla 2.2). Í samningi aðila skal eftirfarandi m.a. koma fram til viðbótar við efnisþætti erindisbréfs:

1. Almenn greining á verkefnum á sviði regluvörslu og heimildum regluvarðar.
2. Stjórn, innri endurskoðandi og Fjármálaeftirlitið skulu hafa aðgang að öllum gögnum sem tengjast verkefnum regluvörslu.
3. Kveða skal á um ábyrgð stjórnar fjármálafyrirtækis á regluvörslu.
4. Kveða skal á um hvernig aðgangi regluvarðar að upplýsingum skuli háttað.
5. Ákvæði um tímalengd og uppsögn samnings. Ekki skal setja óraunhæfar kröfur um tímalengd né kostnað vegna umfangs regluvörslu.
6. Kveða skal á um þagnarskyldu.

Fjármálaeftirlitið telur æskilegt að útvistunaraðili hafi starfsstöð í húsakynnum fjármálafyrirtækis þar sem aðgangur aðila að upplýsingum er greiður.

Við upphaf og lok samningssambands aðila skal fara um slíkt líkt og varðandi ráðningu og brotthvarf regluvarðar innan fjármálafyrirtækis.

Fjármálafyrirtæki skal greina áhrif þess að útvista regluvörslu á heildaráhættustefnu og innra eftirlitskerfi fjármálafyrirtækis, m.a. vegna rekstraráhættu sem í útvistuninni felst. Fjármálaeftirlitið mælist til þess að fjármálafyrirtækið hafi viðbúnaðaráætlun um viðbrögð við því ef samningi um útvistun regluvörslu lýkur, bæði varðandi val á nýjum aðila og hvernig regluvörslu verði háttað, þar til samið hefur verið um útvistun að nýju.

Útvistun regluvörslu má hvorki verða til þess að innri endurskoðun fjármálafyrirtækis né Fjármálaeftirlitið geti ekki sinnt starfi sínu með fullnægjandi hætti að þeirra mati.

Fjármálaeftirlitið vekur athygli á því að um útvistun verkefna verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða gilda ákvæði laga nr. 128/2011 um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestingarsjóði og reglugerð nr. 792/2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði.

Að öðru leyti vísast til laga og reglna sem og þessarra leiðbeinandi tilmæla varðandi útvistun regluvörslu til utanaðkomandi aðila.

2.2 Regluvörður

Stjórn fjármálafyrirtækis skal ráða einstakling sem regluvörð eða staðfesta formlega ráðningu hans. Með sama hætti skal ráða staðgengil regluvarðar.

Regluvörður ber ábyrgð á starfi regluvörslu og skal hann hafa yfir að ráða víðtækri sérfræðipækkingu á framkvæmd verðbréfavíðskipta og lögum og reglum er gilda um starfsemi fjármálafyrirtækis sem hefur heimild til verðbréfavíðskipta. Þá skal regluvörður búa yfir færni og þekkingu til að sinna þeim verkefnum sem regluvörslu er ætlað að sinna samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti og reglugerðum settum á grundvelli þeirra. Sömu kröfur eru gerðar til staðgengils regluvarðar.

Regluvörður ræður til sín starfsmenn í regluvörslu meti hann þess þörf. Fjármálaeftirlitið mælist til þess að fjöldi starfsmanna regluvörslu samræmis eðli og umfangi starfsemi fyrirtækisins sem og hlutverki regluvörslu innan fjármálafyrirtækis. Starfsmenn regluvörslu skulu búa yfir nægilegri færni, þekkingu og sérfræðikunnáttu til að gegna starfinu. Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til regluvarða að stuðla að því að starfsmenn búi sameiginlega yfir sem víðtækastri þekkingu, t.a.m. þekkingu á lögum og reglum sem um starfsemina gilda sem og sérfræðipækkingu á umgjörð og framkvæmd verðbréfavíðskipta. Regluverði skal vera heimilt að óska eftir sérfræðiaðstoð einstakra starfsmanna innan annarra starfseininga fjármálafyrirtækis vegna starfa sinna sem og utanaðkomandi sérfræðinga ef þurfa þykir.

Í ljósi þeirrar sérfræðikunnáttu sem regluvörður og starfsmenn regluvörslu eiga að búa yfir beinir Fjármálaeftirlitið því til framkvæmdastjóra og regluvarða fjármálafyrirtækis að tryggja að sérstaklega sé hugað að sí- og endurmenntun og þjálfun þeirra.

Við skipan regluvarðar beinir Fjármálaeftirlitið þeim tilmælum til stjórnar fjármálafyrirtækis að gefa út erindisbréf til handa regluverði. Erindisbréf skal hafa gildi í 12 mánuði og skal það tekið til endurskoðunar og gefið út að nýju í kjölfar yfirferðar stjórnar á skýrslu regluvörslu. Í erindisbréfi skal gera grein fyrir stöðu regluvarðar innan fjármálafyrirtækis og skal greint frá því hvernig sjálfstæði hans er tryggt. Þá skal vísa til verklags um valdheimildir og úrræði regluvarðar sem samþykkt er af framkvæmdastjóra fyrirtækisins. Að auki skal greina frá þeim verkefnum er stjórn ætlar regluvörslu innan fjármálafyrirtækis og skal tilgreina það sérstaklega ef stjórn ætlar regluvörslu víðtækara hlutverk en samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti og reglum settum á grundvelli þeirra. Skal starfssvið regluvarðar markast af útlistun stjórnar í erindisbréfi. Ennfremur skal í erindisbréfi greina frá áherslum stjórnar á þeim áhættuþáttum sem regluvörður hefur greint frá í skýrslu stjórnar vegna verðbréfavíðskipta innan viðkomandi fjármálafyrirtækis.

Fjármálaeftirlitinu skal tilkynnt skriflega og án tafar um ráðningu regluvarðar og staðgengils hans. Það er á ábyrgð framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis að tilkynna slíkt, fyrir hönd stjórnar, til Fjármálaeftirlitsins. Í ljósi eftirlitshlutverks síns með starfi og stöðu regluvarðar mun Fjármálaeftirlitið í framhaldi af slíkri tilkynningu leggja mat á hæfi viðkomandi einstaklings með munnlegu hæfismati ef það telur tilefni til, en markmiðið væri að kanna hvort viðkomandi búi yfir viðeigandi sérfræðipækkingu til að gegna starfi regluvarðar. Sama á við um staðgengil regluvarðar.

Láti regluvörður af störfum skal slíkt kynnt stjórn fjármálafyrirtækis en sé viðkomandi sagt upp störfum af framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis skal slíkt staðfest af stjórn og skal regluvörður þá fá tækifæri til að greina frá afstöðu sinni til starfsloka án aðkomu framkvæmdastjóra. Eftirlitsaðilum regluvörslu skal greint frá því ef regluvörður hættir störfum og ástæðu þess. Fjármálaeftirlitinu skal tilkynnt skriflega og án tafar ef regluvörður hættir störfum, hvort sem honum er sagt upp eða hann lætur af störfum af sjálfsdáðum. Með slíkri tilkynningu skal fylgja skýring á því að viðkomandi

regluvörður hættir störfum. Það er á ábyrgð framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis að tilkynna slíkt, fyrir hönd stjórnar, til Fjármálaeftirlitsins.

Þar sem tryggja skal sjálfstæði regluvarðar er mikilvægt að huga að starfsöryggi hans til að viðkomandi geti gegnt starfi sínu tilhlýðilegan hátt og í því sambandi beinir Fjármálaeftirlitið þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að í ráðningarsamningi regluvarðar sé uppsagnarfrestur það langur að hann stuðli að því. (Fjármálaeftirlitið telur heppilegt í því sambandi að litið sé til 9 mánaða hið minnsta).

Fjármálaeftirlitið telur eðlilegt að litið sé til fjárhagsstöðu fjármálafyrirtækis í heild þegar þóknun, þ.e. laun regluvarðar og starfsmanna regluvörslu, eru ákveðin. Laun þeirra mega ekki vera líkleg til að hafa áhrif á hlutlægni þeirra í starfi og beinir Fjármálaeftirlitið þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að horfa til launa annarra yfirmanna og starfsmanna í sambærilegu starfi sem bera sambærilega ábyrgð við ákvörðun fjárhæðar. Kaupaukar skulu ekki greiddir starfsmönnum sem starfa við regluvörslu og ber fyrirtækjum að hafa hliðsjón af því við ákvörðun fastra launa slíkra starfsmanna, samanber reglur nr. 700/2011 um kaupaukakerfi fjármálafyrirtækja.

2.3 Aðgangur regluvörslu að upplýsingum

Þeir aðilar sem fara með regluvörslu innan fjármálafyrirtækis skulu hafa aðgang að öllum þeim upplýsingum sem regluvörður telur sig þurfa til að geta sinnt starfi sínu á tilhlýðilegan hátt og skal það vera regluvarðar að leggja mat á hvaða upplýsingar það eru hverju sinni.

Starfsmenn eða yfirmenn einstakra eininga innan fjármálafyrirtækis geta ekki neitað regluverði um aðgang að upplýsingum er heyra undir eftirlit regluvarðar. Fjármálaeftirlitið mælist til þess að regluvörður afli upplýsinga hjá yfirmanni þeirrar einingar sem við á. Hann ætti einnig að geta leitað til starfsmanna einstakra eininga án vitneskju yfirmanns varðandi öflun upplýsinga er starfsmaður hefur aðgang að. Mikilvægt er að tryggja að regluvörður geti aflað upplýsinga án aðkomu starfsmanna og/eða yfirmanns einstakra eininga þegar við á, t.d. ef sannreyna þarf upplýsingar.

Fjármálaeftirlitið mælist til þess að regluvörður hafi aðgang að öllum gögnum vegna verðbréfavíðskipta og tengdum gögnum, þ.m.t. skjöl, samninga, rafræn gögn (t.a.m. tölvupóstsamskipti, samskiptasögu spjallforrita), upptökur símtala, rauntímaaðgang að víðskiptakerfum sem notuð eru við framkvæmd verðbréfavíðskipta og öðrum kerfum fjármálafyrirtækis sem notuð eru vegna verðbréfavíðskipta. Einnig skal regluvörður hafa aðgang að þeim starfsstöðvum þar sem verðbréfavíðskiptum er sinnt innan fjármálafyrirtækis.

Fjármálafyrirtæki skal hafa fullnægjandi upplýsinga- og skjalakerfi þar sem haldið er utan um og flokkuð öll gögn er varða verðbréfavíðskipti og tengd gögn, t.d. samningar, víðskiptanótur og víðskiptafyrirmæli. Með því skal skilvirkt aðgengi að gögnunum tryggt og þar með aðgengi regluvarðar að þeim svo honum sé kleift að inna starf sitt af hendi.

Fjármálaeftirlitið mælist til þess að regluvörður hafi aðgang að fundum þeirra nefnda innan fjármálafyrirtækis er hann telur sig þurfa vegna starfs síns og/eða fundargerðum þeirra, sem og heimild til að óska eftir sérstökum fundi tiltekinnar nefndar sem hann telur nauðsynlegt til að fá sem réttasta mynd af þeirri starfsemi er heyrir undir hans eftirlit. Fjármálaeftirlitið beinir því til framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis að boða regluvörð á reglulega samráðsfundi sem haldnir eru með öðrum yfirmönnum starfseininga innan fyrirtækis, ef við á (t.d. forstöðumannafundir, framkvæmdastjórafundir o.þ.h. fundir).

2.4 Vald og úrræði regluvörslu

Þeir aðilar sem fara með regluvörslu verða að hafa nauðsynlegt vald og úrræði til að geta innt störf sín af hendi. Frumskilyrði þess að regluvarsla teljist hafa slíkt vald og geti beitt þeim úrræðum sem það skal hafa er að sjálfstæði þess sé tryggt.

Fjármálaeftirlitið mælist til þess að innan fjármálafyrirtækis sé skilgreint verklag þar sem valdheimildir og úrræði regluvarðar eru útlistuð sérstaklega. Það verklag skal endurspegla vald regluvörslu og úrræði þess til að geta innt störf sín af hendi. Verklagið skal mótað af regluverði í samstarfi við framkvæmdastjóra og samþykkt af honum. Öllum yfirmönnum starfseininga skal sérstaklega kynnt verklagið. Fjármálafyrirtæki ber að tryggja að starfsmönnum er starfa við framkvæmd verðbréfavíðskipta og heyra undir eftirlit regluvarðar sé kynnt fyrrgreint verklag við upphaf starfstíma svo og allar breytingar sem gerðar eru á því.

Fjármálaeftirlitið mælist til þess að í verklaginu sé fjallað um valdheimildir og úrræði regluvörslu við að sinna starfi sínu á tilhlýðilegan hátt innan fjármálafyrirtækis sem og heimildir hans til að krefjast úrbóta innan tiltekinnar starfseiningar. Einnig skal regluverði vera heimilt að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns ef við á.

Regluvörður skal tilkynna yfirmanni starfseiningar um kröfu sína um úrbætur. Að auki skal regluvörður tilkynna yfirmanni starfseiningar um athugasemd regluvörslu við starfshætti starfsmanns um leið og athugasemd er tilkynnt honum. Það er á ábyrgð þess yfirmanns sem við á að gera þær breytingar sem þörf er á og bregðast við tilmælum regluvarðar.

Regluvörður skal fylgja kröfu um úrbætur og/eða athugasemdum eftir þannig að tryggt sé að fjármálafyrirtæki uppfylli ávallt skyldur sínar samkvæmt lögum og reglum. Skal yfirmaður starfseiningar gera regluverði grein fyrir þeim breytingum sem gerðar hafa verið og á hvaða hátt hann hefur brugðist við tilmælum regluvarðar, enda er það regluvörslu að fylgjast með og meta þær aðgerðir sem gripið er til, til að bæta úr misbrestum fyrirtækis við að uppfylla skyldur sínar.

Regluvörður skal gera framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis strax viðvart ef upp koma alvarleg brot gegn lögum og reglum. Þá skal regluvörður tilkynna stjórn fjármálafyrirtækis um slíkt án aðkomu framkvæmdastjóra telji hann þess brýn þörf. Slíkt erindi skal tekið fyrir á stjórnarfundi og fært til bókar og skal regluvörður hafa rétt til setu á þeim stjórnarfundi. Í framhaldi af slíkri tilkynningu skal regluvörður gera kröfu um úrbætur og/eða athugasemd í samræmi við framangreint.

Regluvörður skal gera Fjármálaeftirlitinu viðvart ef krafa hans um úrbætur og/eða athugasemd hans vegna alvarlegs brots bera ekki tilætlaðan árangur og regluvörður telur að þær aðgerðir sem gripið hefur verið til bæti ekki úr þeim misbrestum. Þá skal regluvörður gera Fjármálaeftirlitinu viðvart ef um gróft og/eða ítrekað brot er að ræða.

2.5 Skýrslur regluvörslu til yfirstjórnar og ábyrgð hennar

Það er á ábyrgð regluvarðar að sinna allri skýrslugjöf til yfirstjórnar, en yfirstjórn skal reglulega og a.m.k. árlega fá skriflegar skýrslur um málefni regluvörslu, þar sem sérstaklega skal tilgreint hvort viðeigandi ráðstafanir hafi verið gerðar ef annmarkar eru fyrir hendi. Það er yfirstjórnar að meta reglulega og endurskoða skilvirkni stefnu, fyrirkomulags og verklags, sem komið hefur verið á til að uppfylla skyldur samkvæmt lögum og reglum og gera viðeigandi ráðstafanir til að ráða bót á hvers konar annmörkum.

Í skýrslu til yfirstjórnar mælist Fjármálaeftirlitið til þess að sérstaklega sé fjallað um stöðu regluvarðar og regluvörslueiningar innan fjármálafyrirtækis og skal regluvörður leggja mat á stöðu sína út frá þeim lögum og reglum er gilda sem og tilmælum þessum. Regluvörður skal greina frá athugasemdum sínum og tillögum til úrbóta ef þörf er á. Stjórn fjármálafyrirtækis skal taka sérstaka afstöðu til þeirra athugasemda, þ.e. stöðu regluvarðar og regluvörslueiningar innan fjármálafyrirtækis, ef við á.

Fjármálaeftirlitið mælist til þess að í skýrslu regluvörslu geri regluvörður grein fyrir þeim verkefnum er regluvarsla hefur innt af hendi frá síðustu skýrslu, sbr. kafla 3. Í skýrslunni skal regluvörður greina frá samantekt yfir þá vald- og úrræðabeitingu sem gripið hefur verið til, sbr. kafla 2.4. Sérstaklega skal gerð grein fyrir því hafi ítrekað verið gerðar kröfur um úrbætur innan einstakra eininga fjármálafyrirtækis eða vegna ítrekaðra athugasemda við starf einstaks starfsmanns. Regluvörður skal í skýrslu til stjórnar sérstaklega gera grein fyrir því hvort þau tæki sem hann hefur til að beita valdi og úrræðum samkvæmt því verklaginu sem mótað er af regluverði og framkvæmdastjóra sé fullnægjandi. Reynist svo ekki vera skal stjórn taka afstöðu til þess.

Í ljósi ábyrgðar og hlutverks yfirstjórnar vegna starfsemi regluvörslu mælist Fjármálaeftirlitið til þess að í skýrslu hennar til yfirstjórnar sé greint frá þeim áhættuþáttum er regluvörður telur að geti verið fyrir hendi vegna verðbréfavíðskipta innan fjármálafyrirtækis. Skal stjórn taka afstöðu til þeirra þátta og í samræmi við það skal hún tilgreina hvaða áherslur stjórnin hefur vegna starfa regluvörslu.

Regluverði skal gert að koma á fund stjórnar og gera grein fyrir skýrslu sinni og svara fyrirspurnum og athugasemdum stjórnarmanna. Afstaða stjórnar og/eða stjórnarmanna skal færð til bókar.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til stærri fjármálafyrirtækja að regluvarsla skili skýrslu til yfirstjórnar a.m.k. tvisvar á ári.

Fjármálaeftirlitið mælist til að regluvörður og framkvæmdastjóri fjármálafyrirtækis haldi reglulega fundi, t.a.m. ársfjórðungslega, þar sem aðilar fjalla m.a. um stöðu regluvörslu, um verkefni, úrbætur, athugasemdir og framgang við áætlanir regluvörslu í starfsemi fjármálafyrirtækis. Auk annarra álitafna vegna verkefna regluvörslu.

3. Verksvið regluvörslu fjármálafyrirtækis

Regluvörslueining fjármálafyrirtækis er hluti af innra eftirlitskerfi fyrirtækis. Það er hlutverk regluvörslu er að fylgjast með og meta reglulega hæfi og skilvirkni tiltekinna ráðstafanna fjármálafyrirtækis og aðgerða sem gripið er til, til að bæta úr misbrestum fjármálafyrirtækis á því að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti. Náteingt eftirlitshlutverki regluvörslu er hlutverk þeirra að veita starfsmönnum fjármálafyrirtækis sem ábyrgir eru fyrir framkvæmd verðbréfavíðskipta nauðsynlega fræðslu, ráðgjöf og aðstoð til að þeir geti uppfyllt skyldur fyrirtækisins samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti. Þá er það m.a. hlutverk regluvörslu að taka við tilkynningum starfsmanna vegna gruns um markaðsmisnotkun og innherjasvik og greina Fjármálaeftirlitinu frá slíkum grunsemdum. Ennfremur er stjórn fjármálafyrirtækis heimilt að fela regluvörslu viðbótar starfsskyldur, er útlitaðar skulu í erindisbréfi regluvarðar, að því gefnu að slík störf fari saman við hlutverk regluvörslu samkvæmt lögum og reglum og svigrúm reynist til vinnslu þeirra.

Verður nú fjallað um einstaka þætti á verksviði regluvarðar.

3.1 Eftirlit regluvarðar

3.1.1 Stefnur og ferlar fjármálafyrirtækis v/verðbréfavíðskipta

Fjallað er um skipulag fjármálafyrirtækja sem hafa heimild til verðbréfavíðskipta í lögum um verðbréfavíðskipti en þar kemur fram að samfelld og regluleg starfsemi og þjónusta við viðskiptavini eigi að vera tryggð innan fjármálafyrirtækis og skal það m.a. notast við kerfi og verkferla og hafa yfir að ráða nauðsynlegri þekkingu, en auk þess skal fjármálafyrirtæki hafa örugga verkferla fyrir stjórnun, reikningsskil, innra eftirlit og áhættumat fyrirtækisins. Fjármálafyrirtæki skal setja sér reglur og verkferla sem tryggja að fyrirtækið, stjórn þess, starfsmenn og fastir umboðsmenn fari að lögum og reglum sem um starfsemina gilda. Ítarlega er fjallað um skipulagskröfur fjármálafyrirtækja í reglugerð nr. 995/2007.

Í 1. mgr. 6. gr. reglugerðarinnar segir að fjármálafyrirtæki skuli koma á og viðhalda viðeigandi stefnu og ferlum sem gerðir eru til að greina hverskonar hættu á misbrestum hjá fyrirtækinu á því að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti og koma á ferlum til að lágmarka slíka hættu og gera Fjármálaeftirlitinu kleift að beita valdi sínu á skilvirknan hátt. Ráðstafanir sem fjármálafyrirtæki beitir til að uppfylla framangreindar kröfur um regluvörslu skulu taka mið af eðli og umfangi starfsemi fyrirtækis. Fjármálafyrirtæki skal í þessu sambandi horfa til almennu og sérstöku hegðunarreglna II. kafla verðbréfavíðskiptalaganna og reglugerðar settrar á grundvelli þeirra við gerð slíks. Hafa skal í huga að þær reglur fela ekki í sér tæmandi upptalningu á því hvernig fjármálafyrirtækjum ber að haga sér í öllum tilvikum, þ.e. þótt tiltekin háttsemi sé ekki sérstaklega bönnuð í lögnum og reglum þýðir ekki að hún sé endilega heimil.

Það er hlutverk regluvörslu, skv. a. lið 3. mgr. 6. gr. reglugerðarinnar, að fylgjast með og meta reglulega hæfi og skilvirkni slíkra ráðstafanna og aðgerða sem gripið er til, til að bæta úr misbrestum fjármálafyrirtækis við að uppfylla skyldur sínar.

Hlutverk regluvörslu felur í sér að kanna reglulega hvort viðeigandi stefna og ferlar séu til staðar hjá fjármálafyrirtæki og að meta hvort inntak þeirra sé í samræmi við viðeigandi lög og reglur sem og að skilvirkni þeirra sé fullnægjandi. Þá skal regluvarsla hafa yfirsýn yfir stefnur og ferla fjármálafyrirtækis sem gerðir eru vegna þessa. Að auki ber regluvörslu að hafa reglulegt eftirlit með því að starfsmenn fari að þeim.

Komi brotalöm í ljós er varðar stefnu og/eða feril innan fjármálafyrirtækis skal regluvarsla hafa heimild til að krefja viðkomandi einingu innan fjármálafyrirtækis um úrbætur. Komi í ljós að starfsmaður starfi ekki eftir þeirri stefnu og/eða ferlum sem honum ber skal regluvarsla gera athugasemd við starfshætti hans. Þá skal regluvarsla fylgja slíkri kröfu um úrbætur og athugasemdum eftir, þannig að tryggt sé að fjármálafyrirtæki uppfylli skyldur sínar samkvæmt lögum og reglum, þ.m.t. að gerðar séu breytingar á stefnu og ferlum ef þurfa þykir. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4. *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

Fjármálaeftirlitið mælist því til þess að eftirlit regluvörslu með viðeigandi stefnu og ferlum fjármálafyrirtækis varðandi t.a.m. form og frágang viðskipta fari að þessu. Með formi og frágangi viðskipta vísast til 9. gr. – 13. gr. vv. og viðeigandi ákvæða reglugerðar nr. 995/2007.

Verður nú til viðbótar sérstaklega fjallað um tiltekin atriði tengd eftirliti regluvörslu.

3.1.2 Flokkun viðskiptavina og mat á hæfi viðskiptavinar og tilhlýðileika fjármálaþjónustu

Gera skal fjárfestum kleift að eiga verðbréfiðskipti á jafnréttisgrundvelli með því að leggja þær skyldur á fjármálafyrirtæki að flokka alla viðskiptavini sína, upplýsa þá um fjármálagerninga, fjárfestingarkosti og þjónustu sem er í boði og veita þeim ráðgjöf og ráðleggingar í samræmi við þekkingu þeirra, reynslu og fjárhagslegt bolmagn. Með því á almennur fjárfestir að hafa aðgang að sömu tækifærum og fagfjárfestir þegar kemur að ráðgjöf og aðgangi að viðskiptakerfum og mörkuðum. Fjármálafyrirtæki skulu hafa markmið ákvæðanna í huga þegar viðeigandi stefnur, ferlar og verklagsreglur eru gerð og skal regluvörður huga að þessum markmiðum við eftirlit sitt.

a. Flokkun viðskiptavina

Fjármálafyrirtæki skal flokka viðskiptavini sína í almenna fjárfesta, fagfjárfesta eða viðurkennda gagnaðila í samræmi við lögbundin skilyrði. Að auki er fjármálafyrirtækjum heimilt að flokka viðskiptavini sína með mismunandi hætti almennt og vegna mismunandi tegunda viðskipta.

Fjármálafyrirtæki skal setja sér verklagsreglur um flokkun viðskiptavina þar sem m.a. eru skilgreind viðmið um hvaða vöru og þjónustu viðskiptavinir mega eiga viðskipti með, miðað við flokkun þeirra og það ferli sem vinna skal eftir vegna þessa t.a.m. hvað gera á ef starfsmönnum og/eða regluverði verður kunnugt um að viðskiptavinur uppfylli ekki lengur skilyrði flokkunar fyrirtækisins. Þá ber fjármálafyrirtækjum að halda skrá yfir alla flokkun viðskiptavina sinna.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að skipa starfsmann/menn, þó ekki starfsmann/menn regluvörslu, sem hefur það hlutverk að meta hæfi viðskiptavina enda getur komið til huglægs mats þegar aðili óskar eftir annarri flokkun en upphafleg flokkun fjármálafyrirtækis segir til um, bæði almennt og vegna einstakra viðskipta.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til regluvörslu fjármálafyrirtækja að hafa eftirlit með því að innan fjármálafyrirtækis séu til staðar viðeigandi verklagsreglur og ferlar vegna flokkunar viðskiptavina og að starfsmenn fari að þeim við störf sín.

Til eftirlits regluvörslu heyrir m.a. eftirlit með því að viðskiptavinir þess séu rétt flokkaðir áður en til viðskipta kemur sem og að þau gögn sem lögð eru til grundvallar flokkun þeirra séu uppfærð eftir því sem við á og gefi sem réttasta mynd. Að auki er það hluti af eftirliti regluvörslu að hafa eftirlit með að tilkynningar til viðskiptavina um flokkun þeirra séu í samræmi við lög og reglur, m.a. vegna upphaflegrar flokkunar, breytinga á flokkun sem og annars er upp kemur vegna flokkunar aðila. Að auki skal regluvarsla hafa eftirlit með því að haldin sé skrá innan fjármálafyrirtækis yfir flokkun allra viðskiptavina, sem uppfærð er ef breytingar verða.

Innan fjármálafyrirtækis skulu vera skilgreind úrræði regluvarðar telji hann að flokkun viðskiptavina uppfylli ekki lög og reglur. Þannig skal regluvörður hafa heimild til að krefja viðkomandi starfseiningu um að bætt verði úr flokkun viðskiptavina með breyttri og/eða bættri stefnu og ferlum eftir því sem við á. Þá skal regluvörður hafa heimild til að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4 *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

b. Mat á hæfi viðskiptavinar og tilhlýðileika fjármálaþjónustu

Mat á hæfi viðskiptavina og tilhlýðileika viðskipta er eitt af grundvallaratriðum fjárfestaverndar þar sem fjármálafyrirtækjum er gert skylt að ganga úr skugga um að viðskiptavinir séu bærir til að eiga tiltekin viðskipti.

Hæfir tiltekin verðbréfi viðskipti viðskiptavini?

Þegar fjármálafyrirtæki veitir viðskiptavinum fjárfestingarráðgjöf eða sinnir eignastýringu fyrir viðskiptavin er það skylda fjármálafyrirtækis að afla tiltekinna upplýsinga frá viðskiptavini til að leggja mat á það hvort hann sé hæfur til að eiga umbeðin viðskipti. Þannig skal fjármálafyrirtæki ganga úr skugga um að viðskiptavinur hafi skilning, þekkingu og reynslu til að skilja þá áhættu er fylgir þeim verðbréfum og afurðum sem hann hyggst fjárfesta í. Þá skal fjármálafyrirtæki aðeins ráðleggja viðskiptavinum um þá fjárfestingarkosti og áhættu sem fjárhagsleg staða hans leyfir.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að mat á hæfi sé lagt fyrir viðskiptavin. Fullnægjandi upplýsinga um fjárhagsstöðu, markmið, skilning, þekkingu og reynslu hans skal aflað þegar hæfi hans er metið og skal regluvarsla hafa eftirlit með því að viðmið fjármálafyrirtækis séu í samræmi við lög og reglur. Þá er því beint til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að mat á hæfi viðskiptavina sé reglulega endurskoðað og uppfært þannig að það gefi sem réttasta mynd af þekkingu, reynslu og fjárhagslegri stöðu viðskiptavinar. Eftirlit regluvörslu skal að auki lúta að því hvort viðskipti sem framkvæmd eru fyrir hönd viðskiptavinar séu í samræmi við mat fjármálafyrirtækis á hæfi hans.

Innan fjármálafyrirtækis skulu vera skilgreind úrræði er regluvörður getur gripið til telji hann að mat á hæfi viðskiptavina uppfylli ekki gildandi lög og reglur. Þannig skal regluvörður m.a. hafa heimild til að krefjast þess að mat á hæfi viðskiptavina verði uppfært, endurnýjað eða endurgert með breyttum og/eða bættum verklagsreglum og verkferlum, eftir því sem við á. Skal regluvörður jafnframt hafa heimild til að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4 *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

Er tiltekin þjónusta eða vara tilhlýðileg fyrir viðskiptamann?

Þegar fjármálafyrirtæki veitir viðskiptavinum sínum aðra þjónustu á sviði verðbréfi viðskipta en fjárfestingarráðgjöf eða eignastýringu ber að afla upplýsinga um þekkingu og reynslu almennra fjárfesta og skilning þeirra, til að geta metið hvort umbeðin fjárfesting, þjónusta eða vara sé tilhlýðileg fyrir hann.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að mat á tilhlýðileika viðskipta sé lagt fyrir viðskiptavin. Þá skal fullnægjandi upplýsinga um þekkingu og reynslu hans aflað þegar tilhlýðileiki viðskipta hans er metinn og skal regluvarsla hafa eftirlit með því að viðmið fjármálafyrirtækis séu í samræmi við lög og reglur. Þá er því beint til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að mat á tilhlýðileika viðskipta sé reglulega endurskoðað og uppfært þannig að það gefi sem réttasta mynd af þekkingu og reynslu. Eftirlit regluvörslu skal að auki lúta að því hvort viðskipti sem framkvæmd eru fyrir hönd viðskiptavinar séu í samræmi við mat fjármálafyrirtækis á tilhlýðileika viðskipta hans.

Innan fjármálafyrirtækis skulu vera skilgreind úrræði er regluvörður getur gripið til telji hann að mat á tilhlýðileika viðskipta viðskiptavina uppfylli ekki gildandi lög og reglur. Þannig skal regluvörður m.a. hafa heimild til að krefjast þess að mat á tilhlýðileika viðskipta verði uppfært, endurnýjað eða endurgert með breyttum og/eða bættum verklagsreglum og verkferlum, eftir því sem við á. Skal regluvörður jafnframt hafa heimild til að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4. *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

3.1.3 *Upplýsingar til viðskiptavina*

Ítarlegar reglur gilda um hvaða upplýsingar fjármálafyrirtæki ber að kynna viðskiptavinum sínum og hvernig þeim er heimilt að markaðssetja þjónustu á sviði verðbréfavíðskipta. Upplýsingar sem ætlaðar eru viðskiptavinum, þ.m.t. markaðsefni, skulu vera þannig úr garði gerðar að upplýsingarnar séu skýrar og sanngjarnar og þær mega ekki vera villandi. Upplýsingar skulu vera með þeim hætti að viðskiptavinir geti tekið upplýsta fjárfestingarákvörðun.

Þannig ber fjármálafyrirtæki að tryggja að þeir starfsmenn, er koma að gerð og framsetningu upplýsinga, þ.m.t. markaðsefnis, samninga og yfirlita yfir fjármálagerninga og áhættu, sem ætlaðar eru viðskiptavinum hafi næga þekkingu á viðkomandi sviði til að tryggt sé að upplýsingar uppfylli ákvæði laga og reglna og því í samræmi við stefnu fjármálafyrirtækis. Þá skal vinnsla þessa vera í samræmi við skilgreinda ferla fyrirtækis.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að upplýsingar sem ætlaðar eru viðskiptavinum, þ.m.t. markaðsefni, samningar og yfirlit yfir fjármálagerninga og áhættu, séu í samræmi skilgreinda stefnu fjármálafyrirtækis. Í því sambandi er mikilvægt að regluverðir hafi gott aðgengi að rauntímaupplýsingum vegna þessa innan fjármálafyrirtækis, þ.m.t. sé upplýstur um fyrirætlanir vegna þessa, breytingar sem verða og hafi því t.d. aðgengi að fundum innan fjármálafyrirtækis vegna þessa, samanber og umfjöllun í kafla 2.3. Þá skal regluvarsla hafa eftirlit með því að unnið sé í samræmi við skilgreinda ferla fyrirtækis.

Innan fjármálafyrirtækis skulu vera skilgreind úrræði er regluvörður getur gripið til telji hann að ætlaðar upplýsingar til viðskiptavina uppfylli ekki stefnu fyrirtækis. Regluverði skal t.a.m. vera heimilt að koma í veg fyrir eða stöðva birtingu tiltekinna upplýsinga til viðskiptavina. Þá skal regluvörður hafa heimild til að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4. *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

3.1.4 *Framkvæmd fyrirmæla og besta framkvæmd viðskipta*

Framkvæmd fyrirmæla

Fjármálafyrirtæki ber að framkvæma fyrirmæli viðskiptavina á skjótan og sanngjarnan hátt og í ákveðinni og rétttri röð. Fyrirmæli skulu tafalaust og nákvæmlega skráð og skal þeim beint í réttan farveg. Fjármálafyrirtæki skal því hafa skilgreinda stefnu og ferla til að tryggja að þeir starfsmenn er taka við fyrirmælum viðskiptavina framkvæmi þau ávallt í samræmi við lög og reglugerðir.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að til staðar séu viðeigandi stefna og ferlar innan fjármálafyrirtækis og að þeir séu í samræmi við lög og

reglur. Þá skal regluvarsla hafa eftirlit með því að skilvirkni þeirra sé fullnægjandi. Þá skal regluvarsla hafa eftirlit með því að starfsmenn framkvæmi fyrirmæli í samræmi við framangreint.

Besta framkvæmd viðskipta

Fjármálafyrirtæki ber að ná fram bestu framkvæmd viðskipta fyrir viðskiptavinum sína miðað við markmið og væntingar sem viðkomandi hefur til fjárfestingar og ber að hafa skilgreint ferli og verklagsreglur til að tryggja bestu mögulegu niðurstöðu fyrir viðskiptavinum með tilliti til margra tilgreindra samverkandi þátta. Fjármálafyrirtæki er gert að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að fullnægja skyldum sínum, þ.m.t. hafa aðgang að kerfum sem gerir þeim kleift að ná bestu framkvæmd fyrir viðskiptavinum sína, miðað við þá þjónustu er viðkomandi fjármálafyrirtæki býður viðskiptavinum sínum. Fjármálafyrirtæki ber að setja sér verklagsreglur um bestu framkvæmd og ber að yfirfara og endurskoða verklagsreglurnar í það minnsta árlega.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi eftirlit með því að innan fjármálafyrirtækis sé til staðar verklagsreglur svo ávallt sé leitast við að ná bestu framkvæmd viðskipta fyrir viðskiptavinum, að hún sé í samræmi við lög og reglur og skilvirkni hennar sé fullnægjandi. Þá mælist Fjármálaeftirlitið til að regluvarsla hafi eftirlit með því að viðskiptavinum sé ávallt kynnt stefna fjármálafyrirtækis um bestu framkvæmd og að þeir samþykki hana áður en til viðskipta kemur. Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að regluvarsla hafi einnig eftirlit með því að stefna um bestu framkvæmd sé endurskoðuð og uppfærð þannig að hún gefi ávallt sem réttasta mynd af því hvernig fjármálafyrirtæki hyggst ná fram bestu framkvæmd fyrir viðskiptavinum sína.

Fjármálaeftirlitið leggur áherslu á að regluvörður hafi yfirsýn yfir þá framkvæmd fjármálafyrirtækisins er snýr að bestu framkvæmd viðskipta. Í því sambandi mælist Fjármálaeftirlitið til þess að regluvarsla taki þátt í að skilgreina og útfæra þær ráðstafanir sem fjármálafyrirtæki ætlar að gera til að ná fram bestu framkvæmd viðskipta er snýr að þeim þætti.

Innan fjármálafyrirtækis skulu vera skilgreind úrræði regluverði til handa varðandi framkvæmd fyrirmæla og bestu framkvæmd viðskipta. Regluvörður skal hafa skilgreind úrræði ef upp kemur brotalöm vegna þessa og skal hann gera kröfu um úrbætur þegar við á. Þá skal regluvörður hafa heimild til að gera athugasemd við starfsmann, ef við á. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4 *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

3.1.5 Hagsmunaárekstrar

Fjármálafyrirtæki skal gera allar tiltækar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að hagsmunaárekstrar skaði hagsmuni viðskiptavina þess. Það skal greina hagsmunaárekstra milli viðskiptavina þess og einnig milli fjármálafyrirtækis sjálfs, t.a.m. starfsmanna, og viðskiptavina. Þá skal fjármálafyrirtæki setja og viðhalda skilvirkri skriflegri stefnu gegn hagsmunaárekstrum og halda úti skrá yfir þá starfsemi þar sem skapast hefur hætta á slíkum árekstrum.

Eftirlit regluvörslu snýr að því að innan fjármálafyrirtækis sé til staðar stefna gegn hagsmunaárekstrum þar sem skilgreindir eru þeir hagsmunaárekstrar sem fjármálafyrirtæki telur geta komið upp í starfsemi sinni, sem og útlistaðar þær ráðstafanir sem fjármálafyrirtæki hyggst grípa til, til að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra. Þá skal regluvarsla hafa eftirlit með því að innra skipulag, reglur, verkferlar og þess háttar þættir innan fjármálafyrirtækis séu til staðar og í samræmi

við stefnu fyrirtækisins. Hið sama á við um skrá fjármálafyrirtækis yfir þá starfsemi þar sem skapast hefur hætta á hagsmunaárekstrum.

Fjármálaeftirlitið leggur áherslu á að regluvörður hafi yfirsýn yfir þá hagsmunaárekstra sem upp geta komið í starfsemi fjármálafyrirtækis, þ.m.t. milli starfseininga, og skaðað getur hagsmuni viðskiptavina. Í því sambandi mælist Fjármálaeftirlitið til þess að regluvarsla taki þátt í að skilgreina hagsmunaárekstra að því marki er lýtur að þeim þáttum.

Regluvarsla skal hafa eftirlit með því að farið sé að fyrrgreindri stefnu og að brugðist sé við ef upp koma, eða hugsanlegt sé að upp komi, hagsmunaárekstrar sem ekki hafa verið skilgreindir fyrirfram. Í því sambandi er mikilvægt að regluverðir hafi gott aðgengi að rauntímaupplýsingum vegna þessa innan fjármálafyrirtækis, þ.m.t. aðgengi að fundum, sbr. samanber umfjöllun í kafla 2.3. Þá skal starfsfólk fjármálafyrirtækis tilkynna regluverði vakni grunur um hagsmunaárekstra sem og hugsanlega hagsmunaárekstra sem ekki hafa verið skilgreindir fyrirfram.

Ef upp koma aðstæður eða atvik er regluvörður telur að valdið getur hagsmunaárekstum sem skaðað getur hagsmuni viðskiptavina og/eða til að koma í veg fyrir tilteknar aðstæður eða atvik koma upp skal regluvörður hafa skilgreind úrræði sem hann getur beitt til að bregðast við atvikum eða aðstæðum. Þannig skal regluvörður m.a. hafa vald til að grípa inn í einstök viðskipti. Regluvörður skal jafnframt hafa skilgreind úrræði til að grípa til hafi viðskipti verið framkvæmd.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til regluvörslu fjármálafyrirtækja að hafa eftirlit með því að stefna fyrirtækisins gegn hagsmunaárekstrum sé endurskoðuð og uppfærð reglulega þannig að hún gefi ávallt sem réttasta mynd af þeim tilvikum sem fjármálafyrirtæki telur að geti skapað hagsmunaárekstra. Sérstaklega mikilvægt er að endurskoða og uppfæra stefnuna ef brotalöm hefur komið upp, eftir að krafa hefur verið gerð um úrbætur við viðeigandi starfseiningu. Þá skal regluvörður hafa heimild til að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns ef við á. Að auki skal regluvarsla hafa eftirlit með að skrá yfir þá starfsemi þar sem skapast hefur hætta á hagsmunaárekstum sé uppfærð reglulega. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4. *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtækisins.

3.1.6 Eigin viðskipti starfsmanna fjármálafyrirtækis

Hjá fjármálafyrirtæki skal vera til staðar fyrirkomulag sem tryggir að eigin viðskipti starfsmanna þess séu í samræmi við lög og reglur sem um slík viðskipti gilda. Þannig ber fjármálafyrirtæki að gæta þess að þeir starfsmenn sem koma að starfsemi sem valdið getur hagsmunaárekstrum eða hafa aðgang að innherjaupplýsingum í skilningi laga um verðbréfavíðskipti eða öðrum trúnaðarupplýsingum sem tengjast viðskiptavinum eða viðskiptum við eða fyrir viðskiptavini, stofni ekki til viðskipta sem valdið gætu hagsmunaárekstrum eða nýti fyrrgreindar upplýsingar í bága við lög og reglur.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til regluvörslu fjármálafyrirtækja að hafa eftirlit með, að innan fjármálafyrirtækis sé fyrirkomulag sem tryggir að eigin viðskipti starfsmanna séu framkvæmd með lögmætum hætti, til að mynda með gerð stefnu um eigin viðskipti starfsmanna og ferils vegna þeirra viðskipta. Eftirlit regluvörslu snýr að auki að því að starfsmenn fari að því fyrirkomulagi. Regluvörður skal hafa skilgreind úrræði ef upp kemur brotalöm vegna þessa og skal hann gera kröfu um úrbætur þegar við á. Þá skal regluvörður hafa heimild til að gera athugasemd við viðeigandi starfsmann. Að

öðru leyti vísast til kafla 2.4 *Vald og úrræði regluvörslu* samanber og skilgreint verklag innan fjármálafyrirtæksins.

Þá beinir Fjármálaeftirlitið þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að öll eigin viðskipti starfsmanna, framkvæmd innan þessa fyrirtækis sem og af öðrum, séu tilkynnt til regluvörslu og að regluvarsla haldi skrá yfir öll viðskipti starfsmanna.

3.1.7 *Afurðir*

Þegar fjármálafyrirtæki hyggst bjóða viðskiptavinum sínum nýja vöru, þjónustu á sviði verðbréfavíðskipta og/eða býður viðskiptavinum sínum aðgang að nýjum markaði eða viðskiptakerfi ber fjármálafyrirtæki að tryggja að nýjung sú sem boðið er upp á hæfi viðkomandi viðskiptavinum, sé tilhlýðileg fyrir þá viðskiptavini er hún er ætluð, sé í samræmi við bestu framkvæmd fjármálafyrirtækis og stefnu þess gegn hagsmunaárekstrum.

Þannig ber fjármálafyrirtæki að tryggja að þeir starfsmenn, er koma að undirbúningi, gerð og framsetningu nýrra afurða sem ætlaðar eru viðskiptavinum, hafi næga þekkingu á viðkomandi sviði til að tryggt sé að upplýsingar uppfylli ákvæði laga og reglna. Fjármálaeftirlitið mælist til þess að regluvarsla sé *ráðgefandi* við upphaf ferlis þegar ný afurð er þróuð og hafi eftirlit með því að nýjar afurðir sem ætlaðar eru viðskiptavinum séu í samræmi við lög og reglur. Af þeirri ástæðu er mikilvægt að regluverðir hafi gott aðgengi að rauntímaupplýsingum vegna þessa innan fjármálafyrirtækisins, þ.m.t. aðgengi að fundum samanber umfjöllun í kafla 2.3.

Innan fjármálafyrirtækis skulu vera skilgreind úrræði er regluvörður getur gripið til telji hann að nýjar afurðir, sem ætlaðar eru viðskiptavinum, uppfylli ekki gildandi lög og reglur. Regluverði skal t.a.m. vera heimilt að koma í veg fyrir eða stöðva framboð tiltekinna afurða. Þá skal regluvörður hafa heimild til að gera athugasemd við starfshætti starfsmanns. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4. *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtæksins.

3.1.8 *Meðferð kvartana*

Í fjármálafyrirtækjum skal starfrækja gagnsætt verklag sem tryggir að meðferð og úrlausn kvartana, frá almennum fjárfestum eða hugsanlegum almennum fjárfestum, sé hröð og sanngjörn. Þá ber fjármálafyrirtækjum að halda skrá yfir allar kvartanir sem berast, svo og úrlausn þeirra.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til regluvörslu fjármálafyrirtækja að hafa eftirlit með því að meðferð kvartana innan fjármálafyrirtækis sé í samræmi við ákvæði laga og reglna. Í framhaldi af meðferð kvörtunar skal, ef þurfa þykir, taka til endurskoðunar þá stefnu og/eða ferla sem varða efni kvörtunar. Skal regluvarsla gera kröfu um úrbætur og/eða athugasemd ef við á. Það er í höndum regluvörslu að fylgjast með og meta þær aðgerðir sem gripið er til, til að bæta úr misbrestum fyrirtækisins við að uppfylla skyldur sínar. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4. *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtæksins.

3.1.9 *Opinber fjárfestingarráðgjöf*

Veiti fjármálafyrirtæki opinbera fjárfestingarráðgjöf ber að tryggja að upplýsingar séu settar fram í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins um opinbera fjárfestingarráðgjöf nr. 1013 frá 2. nóvember 2007. Um eftirlit regluvarðar með opinberri fjárfestingarráðgjöf vísast til 10. gr. reglnanna.

3.2 Fræðsla, ráðgjöf og aðstoð regluvörslu

Fjármálafyrirtæki skulu tryggja samfellda og reglulega starfsemi og þjónustu við viðskiptavinum sína m.a. með nauðsynlegri þekkingu innan fyrirtækisins. Það er m.a. hlutverk regluvörslu að sjá til þess að starfsmönnum fjármálafyrirtækis, sem eru ábyrgir fyrir framkvæmd verðbréfiðskipta, sé veitt nauðsynleg fræðsla, aðstoð og ráðgjöf til að þeir geti uppfyllt skyldur fyrirtækisins samkvæmt lögum um verðbréfiðskipti.

Þá skal starfsmönnum er starfa við framkvæmd verðbréfiðskipta sérstaklega kynnt starfsemi regluvörslu, valdheimildir og úrræði hennar sem og heimild regluvörslu um aðgang að upplýsingum innan fjármálafyrirtækis. Þá skal heimild starfsmanna til að leita til regluvörslu eftir aðstoð og/eða ráðgjöf skýrð, en útfærsla þess hvernig aðstoð regluvörslu og ráðgjöf er háttáð skal skilgreint af regluvörslu.

Starfsmönnum skal veitt fræðsla um markaðsmisnotkun og milligöngu fjármálafyrirtækis skv. 117. gr. vfl. og um innherjasvik og milligöngu fjármálafyrirtækis skv. 123-124. gr. vfl. Þá skal gera starfsmönnum sérstaklega grein fyrir þeirri tilkynningarskyldu sem á þeim hvílir ef grunsemdir kvikna um hugsanlegt misferli, sem og hlutverki næsta yfirmanns samkvæmt því.

Fjármálaeftirlitið leggur áherslu á að fræðsla starfsmanns hefjist við upphaf starfs og eigi sér síðan stað reglulega yfir starfstímann. Fjármálaeftirlitið mælist til þess að fyrir hendi sé áætlun um hvernig fræðsla starfsmanna skuli háttáð. Regluvörður ásamt yfirmönnum viðeigandi eininga innan fjármálafyrirtækis skulu í sameiningu leggja mat á fræðsluþörf starfsmanna innan hverrar einingar. Endurmeta skal reglulega þörf á þjálfun starfsfólks og uppfærslu fræðslu- og kynningarefnis.

3.3 Markaðssvik

Í lögum um verðbréfiðskipti kemur fram að vakni grunur hjá starfsmanni fjármálafyrirtækis um markaðsmisnotkun skv. 117. gr. vfl. og/eða innherjasvik skv. 123. gr. vfl. skuli hann þegar í stað tilkynna það til næsta yfirmanns eða regluvarðar, skv. 3. mgr. 117. gr. og 2. mgr. 124. gr. vfl. Viðkomandi fyrirtæki er skylt að tilkynna slíkan grun þegar í stað til Fjármálaeftirlitsins en starfsmanni er það einnig heimilt.

Fjármálaeftirlitið beinir þeim tilmælum til fjármálafyrirtækja að mótuð sé sérstök stefna innan fjármálafyrirtækis vegna viðbragða starfsmanna vakni grunur um markaðsmisnotkun og/eða innherjasvik og að útbúinn sé ferill innan fjármálafyrirtækis vegna slíks, t.a.m. hvernig starfsmanni ber að bregðast við og hvernig upplýsingum um að Fjármálaeftirlitinu hafi verið tilkynnt um umræddan grun eru meðhöndlaðar. Lagt er til að þeir aðilar sem fá slíka vitneskju sé gert að skrifa undir sérstaka trúnaðaryfirlýsingu og þeir séu upplýstir af næsta yfirmanni eða regluverði um mikilvægi trúnaðar.

Regluvarsla skal kanna hvort stefna og ferlar séu til staðar hjá fjármálafyrirtæki vegna þessa og að inntak þeirra sé í samræmi við lög og reglur sem og að skilvirkni þeirra sé fullnægjandi. Að auki ber regluvörslu að hafa reglulegt eftirlit með því að starfsmenn fari að þeim en komi í ljós að starfsmaður starfi ekki eftir þeim skal regluvarsla gera athugasemd við starfshætti hans. Þá skal regluvarsla fylgja slíkri kröfu um úrbætur og athugasemdum eftir, þannig að tryggt sé að fjármálafyrirtæki uppfylli skyldur sínar samkvæmt lögum og reglum, þ.m.t. að gerðar séu breytingar

ef þurfa þykir. Að öðru leyti vísast til kafla 2.4 *Vald og úrræði regluvörslu* samanber einnig skilgreint verklag innan fjármálafyrirtæksins.

3.4 Viðbótar starfsskyldur regluvarðar

Starfsmenn fjármálafyrirtækis sem starfa við regluvörslu skulu ekki inna af hendi þjónustu eða sinna starfsemi sem þeir hafa eftirlit með. Stjórn fjármálafyrirtækis er heimilt að fela regluvörslu starfsskyldur til viðbótar við aðalstarf þeirra, er útlistað skal í erindisbréfi regluvarðar, að því gefnu að slík störf fari saman við hlutverk regluvörslu samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti og reglugerðum settum á grundvelli þeirra og svigrúm reynast til þess í störfum þeirra.

Í því sambandi vill Fjármálaeftirlitið benda á að regluvörður getur verið tilnefndur sem ábyrgðarmaður aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka ef hann tilheyrir hópi stjórnenda skv. lögum nr. 64/2006, sbr. leiðbeinandi tilmæli Fjármálaeftirlitsins nr. 3/2011.

Starfsmenn fjármálafyrirtækis er starfa við regluvörslu er heimilt að taka þátt í að inna af hendi þjónustu eða sinna starfsemi sem þeir hafa eftirlit með ef fjármálafyrirtæki getur sýnt fram á að krafa um að það sé ekki gert sé of þungbær miðað við umfang og eðli starfsemi fyrirtækis og að regluvarsla sé að öðru leyti fullnægjandi. Fjármálaeftirlitið vill í þessu sambandi vekja sérstaka athygli á því að tryggt þarf að vera að regluvarsla sé skilvirk og óháð öðrum þáttum í starfsemi fjármálafyrirtækisins, þar sem aðilar sem fara með regluvörslu hafa nauðsynlegt vald, úrræði og sérfræðipækkingu og aðgang að öllum upplýsingum sem máli skipta.